

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 21/03177-8
Saksbehandler Ole Johan Skjærli

Dispensasjon for graving av lavspenkabel innen Høgkjølen/Bakkjølen naturreservat

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedutvalg Forvaltning	10.11.2021	177/21

Hovedutvalg Forvaltning har behandlet saken i møte 10.11.2021 sak 177/21

Behandling i Hovedutvalg Forvaltning 10.11.2021:

Votering

Kommunedirektørens innstilling – enstemmig vedtatt.

Vedtak

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 (Jf. kap. VIII i verneforskrift for Høgkjølen/Bakkjølen naturreservat), gis DEKAR på vegne av TENSIO dispensasjon fra verneforskriftens kap. IV, tredje punkt for legging av lavspenkabel med gravemaskin etter omsøkt trase på følgende vilkår:

1. Anleggsarbeidet skal utføres på frossen og helst også litt snødekt mark. Igangsetting skal skje i samråd med kommunen etter en konkret vurdering av forholdene på det gitte tidspunktet.
2. Arbeidet skal gjøres så skånsomt som mulig. Der det er mulig og ikke medfører vesentlig økte skader på vegetasjon skal kablen pløyas ned. Opprydding og avpynting skal gjøres med hensikt å revegetere det berørte arealet, for eksempel grave ned røtter og steiner samt slette til arealet med løsmasser. Torvdekket skal i minst mulig grad berøres.
3. Rikmyrsområde Kvamsmoenget (nr 7 i MFU-rapporten) skal ikke berøres.
4. Tillatelsen gjelder tom. desember 2023. Dersom tiltaket ikke er gjennomført innen fristen, faller godkjenningen bort.
5. Det skal ikke stå på utelys på hytta når det ikke er folk tilstede.

Dispensasjon for graving av lavspenkabel innen Høgkjølen/Bakkjølen naturreservat

Vedlegg:

Søknad om dispensasjon for graving i verneområde - signert 22.03.2021 - TENSIO TS AS.pdf

Forelegging med vedlegg sign 08.03.2021.pdf

Kommunedirektørens innstilling:

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 (Jf. kap. VIII i verneforskrift for Høgkjølen/Bakkjølen naturreservat), gis DEKAR på vegne av TENSIO dispensasjon fra verneforskriftens kap. IV, tredje punkt for legging av lavspenkabel med gravemaskin etter omsøkt trase på følgende vilkår:

1. Anleggsarbeidet skal utføres på frossen og helst også litt snødekt mark. Igangsetting skal skje i samråd med kommunen etter en konkret vurdering av forholdene på det gitte tidspunktet.
2. Arbeidet skal gjøres så skånsomt som mulig. Der det er mulig og ikke medfører vesentlig økte skader på vegetasjon skal kableen pløyes ned. Opprydding og avpynting skal gjøres med hensikt å revegetere det berørte arealet, for eksempel grave ned røtter og steiner samt slette til arealet med løsmasser. Torvdekket skal i minst mulig grad berøres.
3. Rikmyrsområde Kvamsmoenget (nr 7 i MFU-rapporten) skal ikke berøres.
4. Tillatelsen gjelder tom. desember 2023. Dersom tiltaket ikke er gjennomført innen fristen, faller godkjenningen bort.
5. Det skal ikke stå på utelys på hytta når det ikke er folk tilstede.

Saksopplysninger:

Dekar rettshjelp søker på vegne av tiltakshaver Tensio om dispensasjon for graving av lavspenkabel fram til hytte på gbnr. 557/1 i Høgkjølen/Bakkjølen naturreservat. Dekar skriver: «*Det vises til foreleggingen som ligger vedlagt for detaljer for gravingen. Det er behov for fremføring av strøm og tiltaket er beskjedent sett i sammenheng med hva verneplanen har som formål å ivareta og beskytte.*

Det menes herfra at fordelene med å innvilge dispensasjonen er større i den konkrete sak, enn ulempene, vurdert ut i fra bestemmelsene det dispenseres fra. Hensynene i lovens formålsbestemmelse blir heller ikke vesentlig tilsidesatt.» Søknaden er vedlagt.

Saksgang

En av de to hyttene som nå ønsker strøm ligger ca. 100 meter inne i verneområdet. Kart over planlagt trase inn i naturreservatet vises på vedlegg nummerert 3 fra Dekar rettshjelp. I forskriften for naturreservatet kap. IV pkt. 3 står det at det ikke må iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet. Framføring av jordkabel er opplistet som et eksempel på et tiltak som ikke kan iverksettes. Orkland kommune er forvaltningsmyndighet og har med det ansvar for å forvalte verneforskriften. Det betyr at kommunen eventuelt må innvilge dispensasjon fra verneforskriften.

Tiltaket krever også dispensasjon etter plan- og bygningslovens bestemmelser da det er et søknadspliktig tiltak i område avsatt til LNFR i kommuneplanens arealdel. Det må opplyses at tiltaket med framføring av lavspenkabel til fritidsboliger i området først ble satt i gang uten at tiltakshaver Tensio vurderte at det krevde tillatelser ut over områdekonsesjonen som de har. Etter kjøreskader og reaksjoner fra publikum med spørsmål til ulike myndigheter om saksgang ble det konkludert med at legging av kabel utenfor område avsatt til fritidsbebyggelse er et søknadspliktig tiltak både etter plan- og bygningsloven og verneforskriften. Gravingen som var påstartet fram til fritidsboligene nærmest Jøngbekken

ble slutført på frossen og snødekt mark i 2021 slik at det kunne ferdigstilles og grøftene ryddes.

Saken ble sendt på høring til berørte sektormyndigheter. Hensikten var å få inn høringsuttalelser og saksbehandle hele tiltaket samlet da det først og fremst er areal utenfor verneområdet som blir berørt. Totalt er kabeltraseene til de to fritidsboligene utenfor område avsatt til fritidsbebyggelse (gnr. 557/1 og 557/24) som nå ønsker strøm på ca 1,8 km, mens det altså er vel 100 m innenfor reservatets grenser. Trøndelag Fylkeskommune har kommet med høringsuttalelse, mens Statsforvalteren har gitt et foreløpig svar hvor de viser til naturmangfoldlovens §48 som sier at «*Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke*». Statsforvalteren avventer derfor å gi høringsuttalelse inntil vedtak etter verneforskriften foreligger. Kommunen må derfor som forvaltningsmyndighet ta dette til etterretning og først fatte vedtak etter verneforskriften før saken på nytt sendes på høring vedlagt dette vedtaket.

Kunnskapsgrunnlag

Firmaet Miljøfaglig utredning (MFU) ble engasjert av Tensio til å kartlegge traseen og vurdere konsekvensene. Rapporten «Jøngfjellet i Orkland kommune - Naturmangfoldvurdering av kabelgrøfter» ligger vedlagt. Figurer som viser verdifulle naturmiljøer som følge av kartleggingen er foreløpig ikke kommet på offentlige kart, og det er derfor viktig at en har rapporten som grunnlag for vurderingen.

«Forskrift om Høggjølen/Bakkjølen naturreservat, Meldal kommune, Sør-Trøndelag» kan i sin helhet leses her <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1990-12-21-1092?q=h%C3%B8gkj%C3%B8len> .

Vurdering:

Ifølge foreleggningen fra Dekar er det valgt korteste trase inn i naturreservatet. Trase for graving av kabel går i overkant av naturreservatet og ca. 100 meter rett ned til hytta. Søknaden må vurderes etter Naturmangfoldlovens §§ 8-12. Det vises til rapporten fra MFU for detaljer om naturverdiene og deres vurdering av §§ 8-10, men det gjøres her en selvstendig kortversjon basert på MFU's vurderinger.

I forhold til Naturmangfoldlovens §8 - kunnskapsgrunnlaget har MFU kartlagte traseene, registrert og beskrevet viktige naturtyper, artsmangfold og rødslisende arter (kap. 4). Det er også gjort vurderinger opp mot eksisterende kunnskapsgrunnlag. Kunnskapen om natur i området vurderes etter dette generelt som ganske godt, men tidspunktet for feltarbeidet var ikke optimalt, og det er særlig svakheter knyttet til fuglelivet siden feltarbeidet ble gjort nokså seint på høsten. MFU konkluderer likevel med at området samlet sett helt klart har stor verdi som funksjonsområde for særlig våtmarksfugl, og at hekketiden derfor må unngås.

Kunnskapsgrunnlaget synes å være godt nok til at kommunen kan komme fram til et vedtak, uten at man har behov for å kreve innhenting av mer naturfaglig kunnskap, eller at § 9 – Føre-var prinsippet kommer til anvendelse.

I forhold til § 10 skal en vurdere økosystemtilnærming og den samlede belastningen for tiltak, med fokus på at det er summen av alle arealinngrep som utgjør den største trusselen mot naturmangfoldet og ikke enkelte, spesielle typer inngrep. I denne omgangen er det først og fremst belastningen på verdiene innenfor verneområdet som må vurderes. Kabeltraseen innenfor verneområdet er relativt kort og det er tatt hensyn til nærliggende rikmyrslokalitet. I og med at verneområdet er del av et større sammenhengende myrlandskap er det i en viss grad også relevant å vurdere om tiltak utenfor verneområdet påvirker verneverdiene, selv om dette er mer naturlig å vurdere når resten av tiltaket skal behandles i neste omgang. MFU viser i sin vurdering (kap 5.4) til at gjennom den nylig gjennomførte veibyggingen til hyttene i

området har miljøbelastningen på dette myrlandskapet økt. Det vises til at noen god oversikt over den samla belastningen av hyttebygging og andre inngrep i slike myrlandskap i kommunen ikke foreligger, noe som fører til at føre-var-prinsippet her må benyttes for å vurdere omfanget. MFU vurderer at den samla belastningen på slike myrlandskap i Orkland kommune er høy, og at i det perspektivet er også dette tiltaket konfliktfylt.

Paragraf 11 fastslår at kostnader ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Dersom gravinga utføres i henhold til foreslåtte vilkår synes faren for miljøforringelse liten. Hvis tiltaket etter ferdigstilling ikke framstår bra må tiltakshaver påregne å utbedre.

I forhold til § 12 skal man vurdere miljøforsvarlige metoder og driftsteknikker. MFU har under kapittel 5 vurdert både arbeidstidspunkt, metoder og trasevalg. Både av hensyn til fugleliv og vegetasjon er det klart best om arbeidet ikke utføres i vekstsesongen på sommeren eller våren. Dette vil medføre forstyrrelser på hekkende fugl og kan lett skade vegetasjon på bløt myr med dårlig slitestyrke. Det bør derfor settes vilkår om å utføre arbeidet på frossen og helst også litt snødekt mark. Når det gjelder arbeidsmetoder anbefales det så sant det er praktisk gjennomførbart pløying som den klart mest skånsomme metoden. Graving av grøft på tradisjonelt vis gir større fare for at mineraljord havner oppe på myra, noe som kan være ganske kritisk for naturmangfoldet på myr, da mange av artene der er helt tilpasset et miljø preget av organisk materiale i ulike grader av nedbrytning og vann. Tilførsel av mineralmateriale endrer miljøet og konkurranseforholdene mellom artene i sterk grad og kan føre til at naturtypen i praksis forsvinner.

Når det kommer til trasevalg er det viktig å unngå både direkte og indirekte (negative dreneringseffekter) på spesielt verdifulle myrpartier. Det er også bedre å holde seg i kantsoner og minst mulig ut på de mer sentrale myrområdene. MFU gir under kap. 5.3 en rekke konkrete råd om justering av traseer. I søknaden er det tatt hensyn til disse rådene og traseene inntegnet på kart vedlagt søknaden er justert ift. opprinnelig plan.

Dispensasjonsvurdering

Verneforskriftens kap. IV tredje punkt sier «*Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, opplag av båt, campingvogn o.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av vegger, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, utføring av kloakk eller konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling og bruk av kjemiske bekjempningsmidler. Opplistingen er ikke utfyllende*».

I følge Naturmangfoldlovens § 48 kan forvaltningsmyndigheten «*gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig*». Tilsvarende er det en åpning i verneforskriften kap VIII som sier at «*Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra fredningsbestemmelsene.... ..dersom det ikke strider mot formålet med fredningen*».

Formålet med fredningen er å bevare et av Trøndelags fineste myrområder i fjellbandet, med et rikt utvalg av myrtyper. Høggjølen/Bakkjølen er et relativt stort naturreservat på 11.306 dekar. Hytta ligger i ytterkanten, ca. 100 meter fra vernegrensa, og slik til på et tørrere område med en del lauvskog at den knapt vises fra resten av reservatet. Med de faglige rådene som framkommer i rapporten fra MFU vurderer kommunedirektøren at det omsøkte tiltaket med graving av kabel etter en trase på vel 100 meter innenfor verneområdet Høggjølen/Bakkjølen naturreservat isolert sett ikke vil påvirker verneverdiene i nevneverdig grad og anbefaler derfor at det gis tillatelse med visse vilkår.

Tilrådingens økonomiske konsekvenser:

Saken har ingen betydning for kommunal økonomi.

Konsekvenser for vedtatte målsettinger:

Ikke relevant å vurdere her.